HANOI

	Hàng ngày (Journal quotidien)	Hàng tuần (Edition hebdomadaire)	Hàng tuần (Edition hebdomadaire)	Hàng tuần (Edition hebdomadaire)	Nam-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao (Cochinchine, Annam, Laos)	Ngoại-quốc (Etranger)
Một năm..	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng..	3.00	3.50	3.20	3.20	3.40	4.50
Ba tháng..	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng..	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 8 3 5

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

Une seule insertion. . . . . 0 $ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Việc mừng và việc phúng ở thành-phố ta ngày nay

DU-LUẬN

I

Trong đời người được mấy khi vui, cho nên trong khi người ta có việc vui mà mình là người bác ái thì mình những nghe nói cũng đủ vui, huống chi người ta lại có giấy tờ tin vui cùng mình thì mình tính sao cho đành được.

Hàng mấy năm hàng mấy mươi năm người ta mới gặp phải một cái bất hạnh là trong nhà có người từ biệt thế mà mình lại là người quen biết hay thân thuộc, có lẽ mình lại làm thinh được hay sao.

Cho nên khi người vui mà ta kiếm chút đỉnh để chia vui cùng người, khi người sầu mà ta kiếm chút ít viếng để chia sầu cùng người, cũng là ta làm một việc hợp tình, hợp lý, hợp lẽ vậy.

Song chỉ khó có một cái ấy mừng thì mừng gì cho thích nghi và phúng thì phúng gì cho thích nghi.

Ở các nhà quê thường quê, nhưng sự mừng, sự phúng thực *không quê chút nào cả*, vì nhà quê thường quí sự thực lợi hơn cả, cho nên phần nhiều mừng phúng thì mừng phúng bằng tiền, người một vài quan, người năm bảy hào, có ít đưa ít, có nhiều đưa nhiều, của chẳng bao nhiêu nhưng cũng có ích lợi cho nhà có việc một tí chút. Thắng hoặc cũng có người nhà sắm câu thì xé buồng các mang đến, còn chữ thì mua mấy vuông vải hay mấy vuông lăng viết mấy chữ gọi là, nhưng dầu mừng gì phúng gì phần nhiều cũng là theo sự tiện lợi và có thích nghi cả.

Đến như ở thành phố ta thì trong sự mừng, sự phúng có lắm điều phiền phí mà không thể bỏ đi được chút nào.

Đã mừng thì phải câu đối lại chè, phải để lại pháo, phải đãi lại rượu, nhưng rượu nào có ra rượu, vì phần nhiều chỉ là mừng tắc trách, thường rượu chưa không thể uống được nữa cũng mừng mà, là có hình chai rượu là đủ. Mà cho với pháo thì vì chẻ có thật ngon vì pháo có thật kêu cũng không lấy gì làm ích, vì sổ chẻ uống không mấy tí, còn bao nhiêu cũng chỉ lại bán đồ bán thảo không được mấy đồng, mà pháo thì phỏng vào một nhà người ta không cần dùng thì người ta không cần dùng mà sẵn có người ta phải dùng cũng là một sự dùng mất tiền uổng. Đến như mừng câu đối thì vừa phí mà lại vừa phiền lắm: phí vì nỗi sổ câu đối mừng bây giờ trong trăm phần câu đối sơn, khảm hay thêu họa chỉ mới có độ năm sáu, còn thì toàn là câu đối giấy hồ cả, treo đỏ lòe loẹt được một vài tháng rồi ỉ, mốc, rồi bong rách lại bỏ đi; phiền vì nỗi những người có câu đối mừng, trăm người họa mới có một vài người biết làm câu đối, còn thì phải nhờ người làm cả, cho nên làm khi có câu hoặc người làm có ý chỉ trích thật mà người mừng không biết, hoặc người làm không có ý chỉ trích nhưng không biết rõ cái gia tình của người có việc vui mừng, nên không biết tránh những chữ có thể cho được là chỉ trích, thành ra người có câu đối mừng vô cớ đeo lấy cái thù-oán vào mình. Chẳng những thế, lắm khi người có câu đối mừng thực là câu đối mình làm ra và không có ý chỉ trích gì cả mà cũng mang tiếng là chỉ trích, vì những người được câu đối mừng ít người hiểu nghĩa câu đối, nên hễ gặp anh nào tán nhảm thì nói chỉ là người ta chỉ trỏ mình. Mà cái số người tán nhảm ấy có thiếu chi, ở đâu cũng có hạng người ấy. Hạng người ấy họ chỉ muốn làm bị thóc cho bị gạo để sinh chuyện rồi họ dựng ngoài vỗ tay cười. Kỳ già viết liều đây tự nhớ ngày nào có người mừng một người bà con đôi câu đối bằng quốc-văn mà sau vì có kẻ tán xằng hóa ra hiểm khích. *Những sự xảy ra như thế xưa nay cũng đã thường lắm*, kể ai đã biết cũng nên tránh sự làm câu đối thì hơn nhưng không biết sao vẫn bắt mà vẫn không tránh được nào, hay là bởi người ta là giống đa tình, nên hễ sẵn có tứ thì tất phải viết. Song viết mà như thế mới chẳng chán ru!

Những đồ phúng cũng vậy, chẳng qua cũng sơ sẩn như đồ mừng thôi. Chỉ khác có một cái là bỏ pháo đùng hương nến và câu đối thì không dùng các đồ. Đồ phúng sánh với đồ mừng thì sự phiền phí cũng như thế, duy có sự phí về câu đối thì cũng không lấy gì làm phí lắm, vì ở nước ta sự tổng tang chưa cải lương được và cũng chưa toàn dùng vòng hoa được thì câu đối cũng còn cần.

Song ta đã biết mừng và phúng có lắm sự phiền phí như thế vậy muốn tránh khỏi những sự phiền phí ấy thì ta có kế gì hay không? — Có thì cũng có, nhưng dầu có thì một mình ta hay năm mười người bọn ta cũng không đủ thì giờ mà thi hành, vì đã bao phen ta không muốn dùng câu đối mà rồi có người rủ chung ta cũng phải chung; đã bao phen ta không muốn đùng chè mà rồi không biết dùng gì hơn ta lại phải dùng vậy. Ấy thực sự phiền phí ta vẫn biết mà ta không thể sao được, tức thay!

Vậy nay muốn tránh khỏi sự phiền phí ấy tưởng không gì bằng tìm cách khiến cho nhiều người trong những người cần phải mừng một nhà có việc hỉ hay phúng một nhà có việc hiếu có thể chung nhau mà mừng hay phúng chung. Cách ấy chỉ lập nên một hội chỉ lương việc hiếu hỉ, mà hội ấy thì ai vào cũng được, nhưng trước hết ấn phải rủ tất cả những người có chân hội Nghĩa-bảo của các sở vào làm hội viên. Vì việc gì chẳng bỉ, chứ việc cải-lương mừng, phúng thì thế lực của các hội Nghĩa-bảo có thừa. Nhà nào ăn mừng to hay có đám ma to mà lại không quen biết được ít ra là vài ba mươi người trong những hội viên các hội ấy. Ít lâu nay cũng đã có lắm người thường chung nhau hàng vài ba mươi người để mua đồ mừng hay khắc câu đối mừng đám cưới đám khao hay hoặc góp nhau tiền để đỡ nhà hiếu-chủ. Nhưng chung nhau như thế được là họa ra mới có một vài đám, chứ tổ tôm rủ đủ năm chân cũng còn khó, huống chi mỗi lúc chung nhau hàng vài ba mươi người được sao.

Lập hội này là chỉ ý chỉ để lúc nào cũng rủ được vài ba mươi người hay hơn mà chung nhau mừng hay phúng. Có chung nhau mới có thể kén chọn được những cái nên phúng, nên mừng. Song mỗi người ở một nơi thì làm thế nào gặp nhau được mà chung với nhau. Cái đó đã có hội tự liệu định. Hoặc như hội định rằng phàm người trong hội có việc vui mừng thì mời ai là người trong hội phải cho hội biết; hoặc là hội bắt những người trong hội khi tập được thiệp mời của người cùng hội, phải đến qua hội xem nếu trong hội cũng có nhiều người tập được thiệp thì mừng chung. Còn việc hiếu thì một cái giấy cáo phó của tang-hủ là đủ, còn những người trong hội có quen biết tang chủ mà tình phải phúng thì cũng phải đến hội xem có ai thì phúng chung.

Sự xếp đặt của hội ấy đạt khá như thế, số báo ngày mai ta sẽ xét xem mừng thì mừng gì, phúng thì phúng gì cho hợp với sự cần lương.

THIỀU THIỀN.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 19 Mars 1923,

Việc nước Hoa-kỳ

Nước Hoa-kỳ ưng việc Đức mình xin hoãn lại khoản phi-tổn của đạo quân trú-binh Hoa-kỳ tại nước Đức lâm mười hai năm, nhưng không chịu khấu-trừ số tiền về các tàu tịch biên của nước Đức.

Paris ngày 20 Mars 1923

Việc nhà Thực nghiệp ngân hàng

Tòa án Thương-mại không chấp lá đơn của các nhà cổ-phần nhà Thực-nghiệp ngân hàng xin hoãn việc nộp một phần chia tư tiền cổ phần bị chưa nộp. Tòa sẽ xét sự không hợp pháp về việc tăng số tiền gốc.

Một chức phó thượng-thư mới bộ Tài chánh

M. Anbigny, thứ-đàn-nghị-viên được bổ phó thượng-thư bộ Tài-chánh.

Tin Trung-hoa

Ngày 14 Mars 1923

Hương cảng đặc-điện

Quân Hòa-sùng-Trí đã đánh được Lâm-Hồ, Lâm-Hồ trốn sang Long-xuyên. Có tin đồn rằng Tôn bản-Nhung đã tới Huệ-châu. Quế-quân đã chiếm được Long-xuyên, cư-dân bị cướp phá, đều phải trốn tránh. Dương-giang quân đội lao-động, hàng ngày hay xung đội nhau cư dân rất rối loạn.

Tin Thâm hồng Anh và Tôn-truyền-Phương

Bắc-kinh chính-phủ sắp bổ lệnh cho Thâm-hồng-Anh làm đốc quân ở Quảng-đông Tôn-truyền-Phương làm đốc quân ở Phúc-kiến Trương-thiện-Tăng đã không kiên trì như trước.

Vận động nghị-trường

Hán-ngoại-hảo nhân dịp Dương-vĩnh-Thái và Vương gia-Tường không thiết lâm nghị-trường nữa, mới quyết định vận động để lâm nghị-trường.

Tin Phúc-kiến

Tôn-truyền-Phương đã điện về Bắc kinh họa ngày đem quân vào Phúc-kiến.

Tin Từ-xuyên

Ngô-bội-Phu đòi 50 vạn để làm tiền phí tổn về việc cứu-viện Từ-xuyên.

Tin Ngô bội Phu

Ngô-bội-Phu đối với việc Từ-xuyên đã quyết chí tiến hành. Hiện đã phái viên ở Hán-khẩu hỏi các nhà ngân-hàng phải cho vay một số tiền là một trăm vạn.

Tin Sái-thành-Huân

Sái-thành-Huân điện cho Cao-lãng Uất Ngô-dục-Lân và Lưu-ân-Nguyên rõ rằng nghe đồn chính phủ định đem Sùng-văn-môn quan-thuế để vay ngoại-trái, việc ấy có đích thực hay không.

Nội-vụ thứ trưởng

Bắc-kinh chính-phủ dùng Tung-Nho làm nội vụ bộ thứ-trưởng.

Tin Tôn truyền-Phương

Sái-thành-Huân điện rằng Tôn-truyền-Phương đã mua một vạn thạch gạo và chiêu tập một vạn bốn nghìn quân sắp vào Phúc-kiến.

Bài ca Âu-trì-viên

CII

Trẻ con ngày một lớn ra
Ai sinh thuở bé cũng là trẻ con.
Trẻ con còn dại chưa khôn.
Này đây ta bảo trẻ non đây này.
Ai sinh cũng mẹ cũng thầy.
Cũng một dạ dày cũng thịt cũng da.
Sao người nước lười lối nhơ hoa.
Sao người nhãn nhó không ra thâu người.

Bởi không có dạy có nuôi,
Thân mình mình để bỏ hoài mất thân.
Trẻ con bé phải học dần
Chơi bời cốt giữ nhân-luân làm đầu.
Nói chơi đừng có chửi nhau.
Đi chơi nhớn trước bé sau cho đều.
Ăn thường ngày đừng bai chiều
Ngủ thường cứ tối phải theo lệ thường.
Mặt cho sáng sủa như gương
Thân cho tối đẹp như vàng vàng mươi.

Áo quần đỗ mặc trong ngoài
Sao cho sạch sẽ ra người bảnh bao.
Trẻ con nào có biết đâu nhỏ
Biết đâu thế dục thể thao là gì,
Trẻ con còn bé tí tí,
Chân tay cho mạnh đừng đi che dần.

Nầy đây đã đủ phỏng vào quen,
Đành cầu là một bài quyền trẻ con,
Chơi bời cách khéo ngẫu khôn.
Những người khôn khéo như con vào người.

Lớn lên học để ra đời
Tính nhanh nẩu có cái tài con con,
Trẻ con như cái cây con.
Uốn thì gỗ thẳng tuốt uốn tròn tròn xoe.

Trẻ con đương lúc bài nhi,
Thiếu niên lại ở thời kỳ trẻ con.
Tẻ con cái ốc còn non
Ông già phải sợ trẻ con kia mà,
Trẻ con như một làn hoa,
Trăm người trăm vẻ nghìn nhà nghìn xuân.

Vườn này vườn của quốc dân,
Là vườn con trẻ xa gần ta chơi.
Vườn này hỏi chủ là ai
Chơi vườn phải biết đến người lập ra.
Người ta trăm tuổi thời già,
Vườn kia trăm tuổi vẫn đà còn non.

Lễ Khánh-thành trường Pháp-Việt Vân-la

Bài tự-sự lễ khánh thành trường Sơ-đẳng Vân-la bản quán đã đăng trong số báo ngày 5 Mars.

Nay lại tiếp được hai bức ảnh về lễ khánh-thành ấy, bản-quán cũng vui lòng ăn hành lên báo chương, tưởng cũng là một cách tiêu-biểu tấm lòng hảo tâm của nhà phú thương đã bỏ tiền dựng nên nóc trường mới ấy, và cổ võ cho các nhà phú gia nước ta sẵng sốt noi cái gương trọng nghĩa khinh tài như lòng mong-mỏi của bản quán xưa nay vậy.

Trong lúc làm lễ khánh-thành. Từ trái sang phải: Ông Bùi-quang-Chiêu, Thống-đốc Hà-đông; quan Thánh Công sứ Du-Bảng; Inspecteur des écoles Dupuis; Bà Lefèvre-Pontalis đại-biểu; M. Nguyễn-đình-Phấn là người xuất tiền dựng nên trường lại; trong đạo mão là quan Phủ Bùi-đình-Thánh.

Lễ khánh thành xong. Các quan khắp đứng trước cửa trường chụp ảnh.

Người mình có lòng tòng thiện không?

Tòng thiện là theo điều hay. Theo điều hay thì ai chẳng muốn theo, ai chẳng thích theo, ai chẳng sẵn lòng theo, huống chi người mình lại không biết theo cái hay cái phải ru, hà-lất phải hỏi quản như vậy. Xem ngay biện-tình xã-hội, biện-tình trong nước, đủ rõ người mình rất xu-hướng về cái mới cái lạ, người mình rất sẵn tâm hám hay, chuộng khéo. Trên các bậc học-thức phóng rộng nhỡn-tuyến ra ngoài, thấy người có lắm điều hay, vội tận tâm kiệt lực gọi loa, ra hiệu đốc thúc nhau bắt chước người. Dưới là dân gian, thường thường mới vỡ một vỡ bai, cái này là hay, cái kia là phải, mà cũng rủ nhau, xô nhau vào mà theo các cuộc mới lạ đó. Nào tổ chức hội này mụ-đích những tọ kia, nào lập thành nhà sách ra rọ, chủ-nghĩa những kia khác. Công-trình kể biết mấy mươi mà người mình vẫn không khỏi đi cho tới cái đích đã ngắm định. Người nước ngoài cũng vỗ tay khen ngợi, người trong nước hớn hở vui mừng, khiến người mình cũng đã khá khá cái lòng tòng thiện rồi đấy chớ. Nào có đến nỗi quá tệ như hơn trăm năm về trước đóng cửa cái then, có quan đi sứ về tâu rằng ở nước tọ có lửa cháy lộn xuống, nước chảy ngược lên, thuyền chạy thấy không cần buồm, chèo, xe đi thấy bộ không cần người, vật kéo, mà bị triều-đình quở phạt là nói huyền điệu, cho nhời chúa chính lấy làm ngoa ngôn. Không thêm theo mà cũng không thêm nghe nữa. Ấy cũng vì mê muội thế mới đến nông nỗi này!

Ngày nay đã xa cái ngày xưa ta cũng không nên lạm bàn. Chỉ nên biết rằng người mình ngày nay cũng đã hơi biết theo liều cái hay rồi đấy. Nói rằng theo liều là vì phần nhiều người mình kém chí xét đoán cứ thuyền đua thì lái cũng đua; những người ấy có khác chi một nắm lòng-bồng bị lưỡng gió bốc. Ấy cũng nhờ thế mà đại-để gọi rằng người mình biết theo hay.

Giờ về trên đem con mắt bao-la khắp trong xã-hội xét-toán-thể thì thấy cái lòng tòng thiện của người mình mới đến điểm đó. Bây giờ ta thử đặt thân tòng người, tỉ mỉ mà xét xem lòng tòng thiện người mình cao thấp tới đâu:

Một đám đông người ngồi nói chuyện với nhau, nói chuyện « vạn » với nhau, cãi lý một điều gì, tất nhiên một vài người nói được đúng. Nhưng

VIỆC HANOI

Hội Trí-trí. — Bản-quán nhắc lại rằng đến 7 giờ rưỡi chiều mai 22 Mars, hội Trí-trí sẽ họp kỳ đại hội đồng để bầu lại ông Trùm và vài

Cognacq tuy ở xa mà cũng sẵn sóc đến. Ba ngài có bức nhận chức danh dự chánh hội trưởng. Các ngài khen hội là cái cơ quan tiến hóa cho học

Nghỉ dưỡng bệnh — Mme Trần-thị Trâm, trợ giáo thực thụ hạng bảy, kể từ ngày 11 Mars 1923, được nghỉ

VIỆC BẮC-KỲ

Tài liệu được sưu tầm bởi Trung tâm Lưu trữ Hán Nôm. Mọi thông tin cần khai thác, sử dụng tài liệu xin liên hệ qua địa chỉ: trungtamluutruhannom@gmail.com

ly, vì làm thế nào trong bợn lại không còn đôi ba người khác trong bụng đã cố nhiên chịu lời nói Pia là phải, mà bề ngoài miệng còn cãi chày, cãi cối, cố giữ lấy phần phải. Vẫn biết rằng cãi được cũng vô thưởng, chịu thua cũng vô phạt, nhưng mà cứ cãi cãi bằng được mới nghe, vì tính người mình như vậy.

Ở chốn hương-thôn, ra đình bàn việc làng, ông hương, ông lý nói phải, có lẽ, lời nói đó đem thi hành được ích lợi cho công dân đấy, nhưng còn ông chánh, ông phó — vẫn chịu lời kia là phải hơn — lẽ nào lại hạ-cố nghe ông hương, ông lý. Vậy hết sức viện có nọ, lẽ kia đánh đổ lẽ phải đi vậy. Đấy có biết lòng thiện ở đâu. Ở nơi hương-thôn, cũng chỉ vì không ai chịu ai, không ai muốn nghe lẽ phải của ai, sự giảm danh-giá, nên thành ra chia bè chia đảng là thế. Không biết theo một phái việc làm hay, cãi cháy cãi cối, bài bác gièm pha, ai nói đến nâng sinh ra đầu bò đầu bướm. Lý sự nói rằng vô công mà lấy sự của của bọn họ kể có khi đến vô nạn.

Người này trông thấy người kia làm một việc gì hợplẽ, vừa mắt, đúng thời, biết vậy, mặc kệ không thèm theo, không tiếm bắt chước. Nếu có làm thì tiếm làm trái bẩn để chọc tức chơi. Ấy người mình lại có cái tính tức cười rồm như vậy.

Hai nhà buôn gọi là quen biết nhau, cùng buôn một thứ hàng, nhưng lí khi cùng theo một khuôn phép. Bác lái nọ vẫn chịu cái tài tổ-chức của bác lái kia, nhưng tự mình chưởng nào vẫn giữ lật nấy. Miễn là đắt hàng không cần phải nghe khôn học khéo của ai. Người ngoài muốn vạch mắt chỉ đường dẫn lối cho mà theo mà làm cũng hay vậy, nhưng cứ việc làm ngơ, cho điếc hay, lẽ phải kia không vào đâu. Lắm phen lại viện lý vơ lấy phần phải về mình. Hoặng người như thế đến bao giờ mới khôn được! Trong tư dân phải lấy nghĩa liêm-thỉ làm trọng. Không nên cậy cấp bo bo cho của mình là hay là phải. Sống một ngày phải trông ra ngoài học lấy cái hay của người, không nên thiết quá nệ.

Một ý kiến hay, một tư tưởng lạ, đem ban bố cho công-chúng nghe chưa chắc đã được hoan-nghênh — trừ ra người chủ-xướng đã có danh tiếng thế-lực gì..... Mới đây có mấy nhà làm báo bên Pháp muốn xướng-lập lên một hội ái-hữu khắp các báo-quán trong thế-giới để phòng khi có ý-kiến gì mới lị phát-minh ra thì cùng đồng-thanh tương-ứng cho chóng thành hiệu, kẻo độc trự bất thành lâm. Thế mới biết người các nước họ giàu cái lòng tông thiện hơn ta nhiều. Bất cứ vào ngang người nào, nếu một lời nói phải, một ý-kiến hay, một công-việc thiện, đã gọi là đang làm gương làm mẫu tất được thiên-hạ hoan-hô công nhận. Người mình thì không thế : người mình chỉ biết theo đuôi — theo một cách nô-lệ — người nào có thế-lực ; tự mình coi người đó hơn mình thì bất tất xét phải trái, cứ việc theo nửa đi. Thế mới bảo bao đến nghìa bình-đẳng, tự-do thì người mình chưa sao rõ được thấu, vì tự trong tâm can não chất không sẵn chứa cái tính tây ấy. Ai muốn nói giờ, nói bể gì thì nói, nhưng dân sau-cũng ở cõi nguồn mà ra.

Thôi cũng không dám làng xa cái dẫn đề, xin lại quay lại mà lấy bỏi. Người mình có lòng tông - thiện không? Cứ như bấy nhiêu lẽ đã nói trên kia, dẫn cứ-sự yếu, thật hư, nhưng không nhiều thời ít, bỗng không ai đem đặt điều nói không, thì có thể nói rằng người mình nghèo cái lòng ấy quá. Không phải rằng người mình mạt-mờ ở mình không biết cái chân-lý là gì đâu, không biết phân biệt công việc hay dở đâu, chỉ vì mắc phải cái bệnh ích-kỉ chỉ chăm ngay rằng khi nói này là phải, công việc kia là nên mà theo. Quai lý không biết tại làm sao như vậy. Ai có khảo nghiệm sẽ rõ, chớ không có tài nào nói cho hết được cái tâm-lý của người mình.

Ai nói điều gì hay ta nên theo, ai có việc gì tốt ta nên bắt chước rồi nước mới làm cái hay, trong nước mới nhiều người hay, mới mong được những cơ dịp hay. Không nên hệ quả, mà thành ra liệt-bại.

Phùng-bảo-Thạch

Tin-giá quốc-trái. — *Ngày 21 Mars 1923* : 3 /. 58.15 — 5/. 1915-1916 /3.97. — 4/. 1918 61.35. — 5/. 1920 87.30 — (6/. 1920) 87.45.

Tin tàu. — Tàu *Commissaire Hamel* khởi-hành ở la Pallice hôm 18 Mars, đi Đông pháp.

Tàu *Azag-le-Rideau* tới Haiphong ngày 21 Mars 1923 hồi 11 giờ sáng.

Tàu *Jérusalem* khởi-hành ở Saigon đi Tourane và Haiphong ngày 22 Mars 1923 hồi 6 giờ sá g.

Tàu *Hanoi* ngày 25 Mars. hồi 17 giờ sẽ mang thư đi Bắc-hải, Hải-hậu và Quảng-châu-loan.

Thơ tín ở Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyển xe hỏa 6 giờ 20 ngày 25 Mars.

Quan Thống-quyền đi Ai-lao. — Đến ngày thứ bảy 24 này, quan Toàn-quyền Baudoin sẽ sang Xiêm-khoaung tại Ai-lao. Chừng một tuần lễ thì ngài sẽ về.

Quan Thống-sứ đi Lạng sơn. — Quan Thống-sứ và quan chánh sở Y-chính Bắc-kỳ đã lên Lạng-sơn sáng hôm nay.

Quan giáo-sư Brunhes.—Chừng cuối tuần lễ này, quan giáo sư Brunhes sẽ mở một cuộc đ ễn-thuyết cho công-chúng nghe, tại nhà Nhạc-hội tây.

Ngạch cai-trị. — Cứ như báo *France-Indochine* thì quan cai-trị Ecker nay mai ở Pháp sang tới nơi sẽ bổ lí-chi tại Bắc-liêu ở Nam-kỳ chứ không trở về Bắc nữa. Như vậy thì ch n ra rõ rã g ai sẽ làm chức Bố-lý Hải phong.

Quan cai-trị Yvon ngày trước làm Công sứ Tuyên-quang và hiện về nghỉ tại Pháp sắp sang đây, sẽ bổ làm Đồng-lý tại phủ Thống-sứ.

Cải lệ mới về việc đi xe đạp. — Trong một số báo trước bản-quán có nói rằng quan Đô-lý đang thảo một tờ nghị-định về việc đi xe đạp ở Hanoi để bớt những cái nạn ngã xe đi, đơn người-chết. Ng nhà nay

Phàm những người đi xe đạp thì từ nay cấm không được bỏ vào một cái xe nào khác như xe điện, xe hơi, xe ngựa, xe tay.

Lại cấm những người lấy không được lì tưởng bọc mà nắm lấy tay nhau.

Nghị-định lấy ra rất là hợp thời, vì những cậu thiếu-niên nhỏ nhãng Tây Nam trong thành phố thường hay dắt nhau lũ ba lũ bảy như thế mà làm ngỗ ngang cả đường sá.

Thi tiếng Viên-đông. — Hội-đồng sát hạch kỳ thi tiếng Viên-đông (tiếng Annam, tiếng Tàu và chữ nho) thì có những viên này :

MM. Broni quan cai trị hạng nhì chánh Hội-đồng; Scherer quan đại-lý về thứ nhất; Darand thông ngôn ngạch Tòa án; Trần-trọng Kim giáo học thượng hạng; Hàn-phẩm-Hiến, thư-ký ngạch tòa Sứ làm hội-viên.

Tại nhà M. Ad. Levée phố Trảng-tiền (Rue Paul-Bert) số 52, có bán những thứ mũ canotier bằng rơm Panama thực đẹp giá : 3 $ 80

3548

Tiền phụ cấp về tiếng Thái. — Bộ trước bản báo đã đăng rằng các viên công sự ngạch tòa Sứ mà biết tiếng Thái thì sẽ được phụ-cấp mỗi tháng 10 đồng.

Đọc nghị-định cới yến ấy, nay đăng như sau này :

« Phàm các viên thám-tá hay thư-ký ngạch tòa Sứ Bắc-kỳ mà do một hội-đồng riêng sát hạch là biết tiếng Thái thì mỗi năm sẽ được lĩnh một số tiền thưởng là 120 đồng.

Tiền thưởng lấy được thì góp cả với tiền thưởng biết tiếng Trung-hoa đã rồi trong nghị-định ngày 26 Février 1919, mà chi cấp cho những người không phải là quản ở trên miền Thái và trong cái thời kỳ công sự trên miền ấy mà thôi.

Những người được tiền thưởng ấy cứ trong 5 năm phải thi lại một lần, bằng không thì mất quyền lợi hưởng số tiền ấy.

Chương trình thi tiếng Thái sẽ do quan Thống sứ định. Cứ mỗi năm vào trong khoảng ba tháng đầu thì mở kỳ thi. Các viên hội-đồng sát hạch sẽ do quan Thống-sứ cử.

Nạn tàu bay tại Nam-kỳ — Quan Thống-đốc Nam-kỳ vừa mới định trình quan Toàn-quyền như sau này :

Quan cai trị Thủ-dầu-một có trình rằng một chiếc tàu bay phải bẹ máy xuống ở trong ruộng gần đồn Badop. Các hành khách bị thương nhẹ mà thôi. Các viên thầy thuốc ở Thủ-dầu-một và Hớn-quản đã đem khi dụng đi cứu nguy.

Ngạch tương-đương. — M Lê-văn-Chỉnh, thầy thuốc thi sai hạng nhì, có bằng y-khoa tiến-sĩ của Nhà-nước (docteur en médecine d'Etat) thi nay được bổ làm thầy thuốc Đông-pháp hạng tư (médecin indochinois) và vẫn giữ chức thầy thuốc tại Trung-kỳ.

Cái chức thầy thuốc Đông-pháp của quan bác-sĩ Lê-văn-Chỉnh mới được đây tức là chức trong ngạch tương-đương của quan Toàn quyền mới lập ra. Ông Chỉnh nay được lên chức ấy thì là người Bắc-kỳ được bổ trước nhất vậy.

Á-lô, a-lô... nhà chớp-bóng PALACE đây có phải không ?

Có phải chiều hôm nay chiếu đến hồi thứ 4, 5, 6 chuyện LES ECUMEURS DU SUD *đấy không ?*

— Thưa phải

— Thế thì để cho tôi một loge chỗ tốt.

Thuyền chuyển. — M. Trần-v-Nhã, tây phái bạn trong niêm tại tòa công-sứ tỉnh Ninh-bình, b cách chức M. Ng-văn-Luyện, tây phái bạng ba, phủ Thống-sứ đổi đi thay

Ai tin. — Bản quán được tin rằng M. Đỗ-đình-Khoa là thư ký thượng hạng sở Thương-chính và là hội-trưởng hội Trí-hóa vừa lạ thế chiều hôm qua. Đến sáng mai hồi 11 giờ thì cất đám.

Ông Khoa bình sinh là một người có uiếng giỏi nghề âm nhạc và nghề diễn kịch lắm mỗi khi hội nào có một cuộc hát để lấy tiền làm việc từ thiện [illegible] đem công-bố cho anh em được biết.

Tập kỷ yếu ấy sẽ viết bằng chữ Pháp là thứ tiếng có giá trị nhất trong hoàn cầu và thứ tiếng dùng trong các trường từ ngày nay. Hội-đồng nghĩ rằng tập kỷ yếu muốn được nhiều người xem nên cần phụ thêm một tập viết bằng quốc-văn. Tập kỷ-yếu ấy có mấy ông nay giúp việc : Ng-viết-Ân, Lê-văn-Hiền, Lê-hữu-Phúc, Ng-công-Tiễu. Còn phụ trương về quốc-ngữ có ông Hoàng-ngọc-Phách đã hứa giúp hội. Vậy hội mong ở chỉ quả-quyết ở lòng nhiệt-thành của các hội viên về học giới để kế cứu luận bàn cho tập kỷ-yếu của hội được hoàn-hảo. Vậy từ nay ông nào có bài gì hay xin cứ gửi về cho ông Ng-văn-Nhu, hay ông Lê-hữu-Phúc, thư ký hội ở số nhà 56 phố hàng Bông(56 rue du Colon Hanoi)

Các viên tòa trị-sự mới :

Chánh chủ hội :	Trần-thọ-Huy ;
Phó chủ hội :	Vũ-văn-Nhuc và Nguyễn-viết-Ân ;
Thư-ký :	Lê-hữu-Phúc ;
Phó thư-ký :	Nguyễn-v-Giao ;
Thủ quỹ :	Ngô-duy-Bạn ;
Phó thủ quỹ	Phạm-gia-Khánh.

Hội-đồng bàn đến hơn 5 giờ thì giải tán

Hội-đồng trị-sự lưu cẩo

Nhà máy kẽm Quảng-yên (Fonderie de Quảng-yên) **cần dùng nhiều thợ sẽ gỗ. Hỏi ở đây.**

Hội Cao-đẳng ái-hữu tân cựu học-sinh. — Hồi 2 giờ chiều hôm chủ-nhật 18 Mars, hội A. V. I. đã họp đại hội đồng thường niên ở hội-quán hội Trí-tri. Hội-viên đến được gần 80 ông. Những ông không đến có gửi giấy hoặc nhờ người thay mặt để dự bàn.

Hội-đồng đã xét những việc sau này : Ông hội-trưởng nói về tình thế của hội đại khái như sau : Xem cách cử-động năm vừa rồi thì hội có về tấn tới lắm, một là nhờ các hội-viên ra giúp việc rất bết lòng như là ông Tâm, ông Huy, ông Nhục, ông Phúc và ông Nho, hai là nhờ ơn quan phó giám-đốc học-chánh Blanguernon hết lòng cổ bảo. Cả quan chánh Joubin mới sang trong nhậm công bẹ cũ lưu ý đến hội, quan Thống-đốc Nam-kỳ vẫn tỏ lòng sốt sắng với hội. Nhân tàu bay tại Nam-kỳ vừa mới định trình quan Toàn-quyền như sau này :

Quan cai trị Thủ-dầu-một có trình rằng một chiếc tàu bay phải bẹ máy xuống ở trong ruộng gần đồn Badop. Các hành khách bị thương nhẹ mà thôi. Các viên thầy thuốc ở Thủ-dầu-một và Hớn-quản đã đem khi dụng đi cứu nguy.

Ngạch tương-đương. — M Lê-văn-Chỉnh, thầy thuốc thi sai hạng nhì, có bằng y-khoa tiến-sĩ của Nhà-nước (docteur en médecine d'Etat) thi nay được bổ làm thầy thuốc Đông-pháp hạng tư (médecin indochinois) và vẫn giữ chức thầy thuốc tại Trung-kỳ.

Cái chức thầy thuốc Đông-pháp của quan bác-sĩ Lê-văn-Chỉnh mới được đây tức là chức trong ngạch tương-đương của quan Toàn quyền mới lập ra. Ông Chỉnh nay được lên chức ấy thì là người Bắc-kỳ được bổ trước nhất vậy.

Á-lô, a-lô... nhà chớp-bóng PALACE đây có phải không ?

Có phải chiều hôm nay chiếu đến hồi thứ 4, 5, 6 chuyện LES ECUMEURS DU SUD *đấy không ?*

— Thưa phải

— Thế thì để cho tôi một loge chỗ tốt.

Thuyền chuyển. — M. Trần-v-Nhã, tây phái bạn trong niêm tại tòa công-sứ tỉnh Ninh-bình, b cách chức M. Ng-văn-Luyện, tây phái bạng ba, phủ Thống-sứ đổi đi thay

Ai tin. — Bản quán được tin rằng M. Đỗ-đình-Khoa là thư ký thượng hạng sở Thương-chính và là hội-trưởng hội Trí-hóa vừa lạ thế chiều hôm qua. Đến sáng mai hồi 11 giờ thì cất đám.

Ông Khoa bình sinh là một người có uiếng giỏi nghề âm nhạc và nghề diễn kịch lắm mỗi khi hội nào có một cuộc hát để lấy tiền làm việc từ thiện [illegible] đem công-bố cho anh em được biết.

Tập kỷ yếu ấy sẽ viết bằng chữ Pháp là thứ tiếng có giá trị nhất trong hoàn cầu và thứ tiếng dùng trong các trường từ ngày nay. Hội-đồng nghĩ rằng tập kỷ yếu muốn được nhiều người xem nên cần phụ thêm một tập viết bằng quốc-văn. Tập kỷ-yếu ấy có mấy ông nay giúp việc : Ng-viết-Ân, Lê-văn-Hiền, Lê-hữu-Phúc, Ng-công-Tiễu. Còn phụ trương về quốc-ngữ có ông Hoàng-ngọc-Phách đã hứa giúp hội. Vậy hội mong ở chỉ quả-quyết ở lòng nhiệt-thành của các hội viên về học giới để kế cứu luận bàn cho tập kỷ-yếu của hội được hoàn-hảo. Vậy từ nay ông nào có bài gì hay xin cứ gửi về cho ông Ng-văn-Nhu, hay ông Lê-hữu-Phúc, thư ký hội ở số nhà 56 phố hàng Bông(56 rue du Colon Hanoi)

Các viên tòa trị-sự mới :

Chánh chủ hội :	Trần-thọ-Huy ;
Phó chủ hội :	Vũ-văn-Nhuc và Nguyễn-viết-Ân ;
Thư-ký :	Lê-hữu-Phúc ;
Phó thư-ký :	Nguyễn-v-Giao ;
Thủ quỹ :	Ngô-duy-Bạn ;
Phó thủ quỹ	Phạm-gia-Khánh.

Hội-đồng bàn đến hơn 5 giờ thì giải tán

Hội-đồng trị-sự lưu cẩo

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3509

Ngựa lồng xe đổ. — Sáng hôm qua, hồi 10 giờ 30 có hai cô con gái Tây với một người bồi con ngồi cái xe độc-mã đi ở đường bờ hồ Hoàn-kiếm gần đến trước cửa Nhà máy đèn thì con ngựa không biết làm sao lồng lên thành ra xe đổ nhào về bên tay trái ba người ngồi xe cùng ngã lẫn cả. Con ngựa cứ thế mà kéo cái xe đổ đi mãi, đến trước tòa Đốc-lý thì có một người Tây ra nắm lại được. Mấy người ngã xe đều rách cả quần áo và sây sát nhiều nơi.

Nghỉ phép. — M Đặng-vu Chiểu giáo thụ-công sự tại dinh quan Tổng-đốc Bắc-ninh, được nghỉ phép 29 ngày.

Nghỉ già hạn — M. Phan-thanh-Mỹ, huấn đạo trợ tá tại huyện Kim-sơn (Ninh-bình), được nghỉ 3 tháng nửa lương.

Di trường — Trường Sơ-đẳng Đông-lỗ, huyện Yên-lạc (Vĩnh-yên) trước ở Tiên-mỗ nay, được phép di sang Gia-bang.

Ngạch trợ giáo. — Các viên trợ giáo phụ biên có tên sau này, có bằng sơ học được thăng trợ giáo tập sự.

MM. Trần-công-Khanh, dạy học tại trường Hòa-bình, Trần ngọc-Bích dạy học tại trường An-xá, huyện Kim-động (Hưng-yên).

Ngạch thừa phái. — M. Kiều-tri-Thúc thừa phái hạng năm, tòng sự tại huyện Thanh oai (Hà-đông), được đặc cách thăng thừa phái hạng tư.

Lời tạ ơn. — Chúng tôi xin có mấy lời trân-trọng cảm tạ các Quan, các Cụ cùng các Ông, các Bà đã có lòng hạ cố chia buồn và phúng viếng cùng là đi đưa đám thân phụ chúng tôi hôm chủ-nhật vừa rồi.

Trong lúc tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, dám xin các Ngài lượng xét mà rộng thứ cho.

Có tử : Đỗ-xuân Mẫn
Đỗ-Thận
Đỗ-Thúc
Đồng gia quyến đẳng bái tạ

Một đám bạc. — Đêm hôm 19 sang ngày 20, sở Mật-thám có bắt được một đám bạc ở Nam trang (bộ nhất!) tại nhà tên Ng-v-Mẫn, cả nhà gà với các con bạc là 15 người đều phải bắt giam cả.

Trộm như rươi — Đêm 19 vừa rồi, kẻ trộm cậy cửa nhà quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu ở phố hàng Bông thọ-nhuộm vào trong nhà thờ lấy mất [illegible] 80 đồng.

M. Lê-đức-Lễ ở phố Cầu-gỗ, số 17 cũng trình rằng bị kẻ trộm lấy mất sáu cái quần áo và để vật giá đáng 40 đồng.

Mme Lương thị-Can ở hàng Bông số 107 trình rằng một đứa ở giai ẩn cắp mất nhiều áo quần và các đồ tư trang giá 245 đồng.

Tin vật. — Tên Hà-quang-Tạo 19 tuổi, cu li-xe, nhà ở Yên-phụ, đã phải thưa về đánh tên Ng-văn-Tư, ở ngõ hàng Hành, số 1, tên Trần-v Chang, 47 tuổi, vô nghề nghiệp, vô gia cư, phải biệt xứ, nay còn về, đều phải bắt giam để xét.

Tên Ng-văn-Viên, 18 tuổi, Ng-văn-Sáu 42 tuổi, Ng-văn-Vang 24 tuổi và tên Hoàng-kim-Lân 18 tuổi, quán tại làng Ngọc-trúc (Hải dương) đến ăn cướp nhà M Phùng, thừa-phái huyện Lương tài (Bắc-ninh), đã bị sở Mật-thám bắt được giải về tỉnh lỵ để quan Công-sứ xét

---

HOTEL DES COLONIES
HANOI
Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay đon một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng lấn ở đây cho biệt-tích hay ngồi chung ở đàng nhà cũ nay cũng thế.
Người làm trong Hôtel hiện nay đổ mới cả.
Giá bữa ăn như sau này :
Có rượu . . . 1 $ 20
Không — . . . 0 . 90
3531

TRANH VẼ.
Bán buôn — **Bán lẻ**
Bán-hiệu mới vẽ và mới in được nhiều thứ tranh thếp-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rẻ rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đệt, kiểu đan, kiểu giấy cườm vân vân.
Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.
HOÀN-VĂN
Vì tranh, vẽ kiểu và sẽ truyện-chữ
73, phố hàng Bông, Hanoi

VIỆT-TRÌ

Trở về Đại-Pháp. — Chừng mở vài ngày nữa thì quan ba P.vert sẽ trở về qui-quốc. Ngài đến cai trị bạt bình ở Việt-trì từ tháng Octobre 1920 cho đến ngày nay đã thành phố to đều kính mến ngài lắm. Xin kính chúc ngài và phu-nhân cùng qui quyến thượng lộ bình an.

HAIPHONG

Muốn thuê một người cai Annam nhận việc dùng cốt-mìn, đào đá, mỗi thước già 10 $, đào ba cái hoàn nghiệp mà mỏ than, già tiền mỗi một thước 2 $ 50 hoặc 3 $ 00, và việc đào đất, đổ đất già là 0 $ 25 một thước đứng.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ-nhiệm mỏ than Yên-Lập

3549

PHỤ-LỤC

Trộm của cô đỡ. — Cô đỡ Phồlỗ bị mất trộm một chuỗi năm trăm mươi hột vàng đánh mỗ ng và nhiều hột đẹp, hai vé quốc-trái Đại-Pháp năm 1918 và đanh thì được 0,674,576 rente 4 frs. n° 0.396 161 rente 8 frs.

NAM-ĐỊNH

Tiệc tiễn mừng quan Hiệp-tá Phạm đại-nhân. — Chiều hôm chủ nhật 18 Mars, hội Trí-tri có đặt tiệc trà tại nhà hội-quán để tiễn mừng quan Hiệp-tá Phạm-văn-Thụ đắc-chỉ hồi Triều lĩnh chức Hộ-bộ thượng-thư sung Cơ-mật-viện đại-thần. — Nhà hội buổi lễ ngoài thì treo đèn, cắm cờ, trong thì trần-thiết một cách rất nhã và trọng thể lắm.

Quan Công-sứ bản tỉnh Graffeuil đại-nhân, quan Tuần-phủ Ng-năng-Quốc lĩnh thưng-yên cũng đến dự tiệc. Còn ở trong tỉnh thì ông nhất-phẩm các phủ huyện, các ông tham ông phán các sở, các thân hào đông lắm.

Đúng 6 giờ 30 thì quan Công-sứ Graffeuil và quan Hiệp Phạm tới. Tiếng pháo nổ nhưng nhạc thổi hoan nghênh hai ngài.

Khi các quan an tọa, thì ông Hà-duy-Thăng hội trưởng hội Trí-tri có đọc một bài đại khái kể qua cái sự-nghiệp lớn lao của quan Hiệp Phạm quốc dân ta nghe tin ngài đắc-chỉ hồi Triều sung chức Thượng thư Hộ-bộ, ai nấy đều tỏ lòng kính mến ngài, không những là bởi ngài thế lực hoàn nghiệp mà bởi cái thanh-giá của ngài là một bậc thượng-quan thanh-liêm cần cán, chính trực công bằng.

Ngài lại rất nhiệt thành về các việc công-ích, cho nên phàm các việc công ích không việc gì là ngài không hết sức tán thành. Hãy nói ngay như trong bọn cầm ngài ở tỉnh Nam này, nào dựng nên hội Bác-tế, nào làm danh-dự hội-trưởng hội Trí-tri v. v...

Nay nhân ngài mới được vinh-thăng sắp sửa lại Kinh, vậy hội Trí-tri lấy làm mừng rỡ, sửa tiệc trà này để tỏ lòng kính tiễn ngài.

Ông Thăng nói đoạn thì quan Công-sứ cũng nói mấy lời ngợi khen đức tính quan Hiệp Phạm và cầm cơ ngài là người giúp việc qui báu trong bao năm trời được một điều thỏa đáng. Nay ngài được vinh thăng như thế, quan Công-sứ cũng lấy làm mừng.

Quan Sứ nói dứt lời cử tọa vỗ tay một hồi lâu. Quan Hiệp Phạm đứng dậy đáp lại mấy lời, đại ý ngài nói ngài tuổi cao sức yếu, bằng mong được về hưu, nay mông ân thăng bổ vào Bộ rất lấy làm vinh hạnh, vậy xin gắng sức giả để báo đáp Thánh-hoàng trong muôn một.

Ngài thấy hội Trí-tri đặt tiệc tiễn mừng ngài trân trọng như kia ngài rất lấy làm cảm tạ.

Sau ngài lại nói công việc ngài làm cho hội Trí-tri rào đã có gì, hội Trí-tri còn nhiều việc phải làm, như việc lập thư-viện, việc xin đất để làm nhà hội mới cho rộng rãi hơn. Giữa lúc trong hội còn đương nhiều việc thì ngài lại phải hồi Triều, tuy rằng xa cách, song ngài vẫn nhớ tới hội luôn.

Sau nữa ngài lại chúc cho hội ngày thêm thịnh vượng. Khi ngài nói xong cử tọa lại vỗ tay hồi nữa, rồi các quan khách thưởng bánh ngọt và uống nước chè, chuyện trò rất nên thân mật.

Mãi đến quá 7 giờ, hiệu ảnh Minh-tiến chụp xong hai bức ảnh tòi tan tiệc trà này.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

ĐỒNG-HỒ ĐEO TAY
Các hội-viên hội Bắc-tế lại mới cụ Phạm sang dự tiệc tại nhà ông phán Cẩn phố Nam-xuyên. Xe mới qua phố [illegible] khoảng tế cho dân khỏi tán loạn; rồi đến việc xảy ra ở Thái-bình anh nước biết cụ lớn là người công bằng đã làm nhiều tỉnh thế, cần đến tòi để làm một việc công-ích gì, xin các ngài cứ cho biết, nước tôi có thể giúp được việc gì, tôi không
PEINTURES-VE
CÁC CUỘC ĐI XEM

Giá. . . . . 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Tiệc bày theo lối Âu-châu mà các phẩm thực thì dùng lối tàu cả.

Đúng 8 giờ thì khai tiệc. Dự tiệc duy có quan Tuần-Hưng-yên Nguyễn-năng-Quốc là người ngoài, còn toàn những hội-viên trong hội Bắc-tế. Một bài bản kê chạy dài ngót ba mươi vị, vừa quan trường vừa công thương giới xen rành nhau mà chén tạc chén thù, tiếng nói giọng cười hòa với tiếng chạy ra tiếng pháo ran, lớn bé đề hoan, phàng phất như không như có về vẻ nồng thân mật.

Sau khi hiệu Minh-tân chụp xong ai bức ảnh thì có đầu lâm bài bài sau này : bài trước của ông phán Nguyễn-Lịch, bài sau của ông phán Trần-Đức-Trinh soạn.

I

Có quan Tổng-đốc trong thần,
Hồng hoa rợp đất vẻ ngân ngang trời
Tâm thanh đã thấu đến trời,
Khám ban sắc chỉ tới nơi rành rành.
Gần xa nô nức yến anh,
Khiến người lại nhớ câu Bình-nguyệt ;
Rập rìa tai tứ giai nhân Quản.
Ta lòng đề ứng báo ân gọi là.
Tiền đưa một chén quan hà,
Phong đong mới mở tiệc hoa vui vầy,
Chén đưa nhớ bữa hôm nay
Mừng nào i qua mừng này nữa thôi
Càng trông càng kẻ biết mấy mươi,
Dầu mòn bia đá đam sai tác lòng.
Ngoài ngàn dặm chốc ba đông,
Đọc ngang t ời rộng vẫy vùng bể khơi.
Còn non c n nước còn dài.
Nghìn năm uống vắc quan gai lần lần.
Gương trong chẳng chút bụi trần,
Thênh thênh đường cái than h vơn hẹp
Mừng rỡ trăm bề. (gt.

II

Cam lòng bác lễ bấy nay,
Trang kia là nghĩa hội này là ân,
Bấy nay gặp hội long mây,
Giang hồ lãng miễu xa gần sao đây.
Xin can chén nầy,
Dâng mừng vua [illegible]
Trong triều ngoài quán một tay tâu thành,
Nghìn thu ghi chữ ân tình,
Vị, Cối so với Hương, Bình nào xa,
Vẫn nt ớc non nhà.
Nước non lần nước non nhà,
Mọc mưa đầm thắm có hoa vui cười,
Có khi trời cũng chiều người.
Ơn trên cân đội trên đài Nghĩa Trang,
Đời chi ân khang,
Kính mừng đôi chữ an khang,
Gió xuân êm ả thuận đường lại kinh.
Hiền-lương ai gặp thành-minh,
Chữ rằng an ị hữ ôn vinh hãnh hãnh,
Dâng cuộc chén quỳnh.
Đông hội đ ng chúc chén quỳnh
Xin chúc cụ lớn i Kinh-thành cao thăng.
Liên lạc xích-thằng.

Lúc uống rượu sâm-banh, ông Hà-duy-Thăng đứng dậy thay mặt hội nói mấy lời cảm ơn quan Tổng đốc đã sáng lập lên hội và chúc mừng ngài lên đường được mạnh khỏe. Đoạn ông Nguyễn-văn Cẩn, đọc bài diễn-văn sau này :

Kính bẩm cụ lớn,

Nay mừng thấy rõng mây gặp hội, cụ lớn động-đốc tỉnh ta thắng hiệp-tá-đại-học sĩ phụng chỉ lên Kinh-lãnh chức Hữ bộ thượng-thư sung Cơ-mật-viện đại-thần, được lưu anh em hội Bắc tế chúng tôi chức mừng và kính tiễn cụ-lớn, cội là có mấy lời tỏ lòng kính mến cụ lớn là được đại-thần xuất thân khoa bảng, đỗ cả đức vọng, văn chương, sự nghiệp ma lại nhiệt thành về việc sáng lập các hội công-ích cho quốc-dân, đáng làm gương cho xã-hội.

Xem như : cụ lớn đối với vua với nước thì trung-thành, đối với người trên thì cẩn cận, đối với liều thuộc cũng bạn đồng bao thì khoan-hòa, đối với dân thì nhân thứ, thực là một người đức vọng đáng tôn sùng.

Văn-chương : thì không có những bài bán-luận, quốc-ngữ khác, cũng là bài hồn luận-lý đã đăng ở báo chương để làm chuông cảnh tỉnh, mà đến những tờ trát việc quan lớn lẽ đều có tâm huyết, khiến cho người ta đề cảm tình mà làm điều nghĩa-vụ : thật là một tay văn-chương có kinh-tế.

Nói đến sự nghiệp : thì từ khi cụ lớn bước chân vào quan trường, gặp việc thiên-bình ở phủ Kiến-xương đã khéo đưa lòng lượng-khoan giu giữ, trước là được lòng Chánh phủ tin cậy, sau là sĩ phu dân-thứ được nhờ. Khi đánh giặc Đề-Thám, cụ lớn sung chức tiêm-phòng hết lòng vì vệ-dân, cho mọi người khỏi sự oan khuất.

Khi cụ lớn về làm tuần-phủ Phúc an dương lúc ở tr.-bỏi nhiều chương, ra tay trừng bóng phúc tinh mà có lòng mong mỏi. Cảnh lúc cụ lớn đi từng-đốc Bắc-ninh, dân Nam-định cũng đã ước ao được gặp cụ lớn, may sao : trời cũng chiều người, không mấy lâu cụ lớn về ngay từng-đốc Nam-định.

Trong 3 năm nay những đức chính làm ơn cho dân kể sao cho siết, mà chắt là việc sáng lập nên hội « Bắc tế » nay lại càng công đức lắm, vì khi mới dựng ra trải bao nhiêu việc khó khăn, như mua đất trả tiền thì dân lại bỏ giấy thua kiện, khi quyên tiền vào hội thì lại điều nọ nọng kia, thế mà cụ lớn cứ bền lòng vững trí kỳ làm cho nên công quả không hề vì chút ngại-ngùi mà nản lòng, khiến cho hội « Bắc tế » ngày nay có sở đã thành lập, cái cửa nghĩa trang kia rực rỡ mấy từng, mấy cảu đối liền kia đã chứa chan những nghĩa hợp quần ái chúng, khéo đền vào cả khuyến-dân ở tỉnh Nam-định này.

Vậy hội Âu, Á này, nước non Hồng-Lạc này, nhờ nghĩa nhân đạo còn liên-lạc về sau, không những là người dưới suối vàng đội ơn mà chính người trong một hội cũng cảm công gây dựng. Nói tóm lại thì những sự công của cụ lớn trong ngót 30 năm trời, trên vì nước, dưới vì dân lại tinh hưởng cả đến nghĩa vì muôn đời đạo Đất Thần thành Nam khơi rộng nguồn ơn bể ái đề làm một tiêu-biểu có giá-trị ở đời này.

Trước khi cụ lớn có giấy sai về dưỡng nhàn, anh em chúng tôi vẫn mong rằng nhà nước Bảo-hộ sẽ lưu cụ lớn trọng trấn tỉnh này ít lâu nữa, cho dân được nhờ, nỗi này một ngày một bùa vẳng, khi nghe chánh phủ ấy cụ lớn là một bậc có danh dự quan-trọng ở hoàn giới bấy giờ không có phải theo miền bạn, nên ở lại giúp việc anh nước ; ngờ lời đó anh em chúng tôi đến đã mỏng thêm.

Chợt thấy có đặc-chỉ đến triệu cụ lớn lại kinh, cụ lớn đã có biểu trần tình nỗi rất khẩn-thiết, nhưng phụng lời đình niên thành dụ nên vào cho khỏi phụ lòng tri ngộ, vậy nên ngày nay cụ lớn đã không dám trái lệnh quân thượng, vâng chỉ tại Kinh thì anh em chúng tôi đu có lòng quyến-luyến đến đâu chăng nữa cũng không có thể vẫn lưu được.

Vậy anh em chúng tôi cứ mong rằng cụ lớn vào triều rồng mây cả nước thỏa hợp tao phàng, sẽ dựng nên công to nghiệp lớn, nhân thường cụ lại đưa lòng bác ái giảm tại nội may cho được viên thành quả phúc công trực cụ lớn đã ra tay nâng lập thì lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn như phúc quí phúc trạch riêng nhà cụ lớn, ơn vua lộc nước sau này hẳn còn rõ rào, chúng tôi không phải phô trương tán dụng chi nữa.

Xin chúc nước Việt-Nam vạn tuế
Đức Kim-thượng vạn tuế
Nước Bảo-hộ vạn tuế

Cụ lớn lên đường được mọi sự bình yên quý quyền an hảo, chúng tôi mừng lắm.

Cụ lớn Phạm đứng dậy cảm ơn các hội-viên về cái thịnh-tình của hội đối với ngài, ngài nhân mình nói đại khái rằng : Hồi tôi mới về Nam-định này, các ngài đã có lòng nhiệt thành lập nghĩa-địa rồi. Tôi chẳng qua chỉ tạo thành một cái việc các ngài đã quyết định rồi mà thôi.

Nay hội đã thành lập xong, đã nên được cơ sở thế này, cũng là nhờ có các ngài mỗi người giúp một tay, chứ một mình tôi khi nào nên được việc, như ông Hà-duy-Thăng thì đi tìm kiếm đất và khuôn xếp với điền-chủ, ông Trần-thọ-Thiện thì làm ra đồ bản, ông Nguyễn-văn-Hội thì vẽ kiểu và trông nom việc kiến trúc, ông Nguyễn-văn Ích thì làm giấy má cò-động. Tôi xin cảm ơn các ngài đã giúp tôi nên việc đó. Tôi nay phụng quân mệnh về triều, dường đất tuy xa nhưng lòng tôi không bao giờ quên được cái thịnh tình của các ngài đối với tôi. Các việc công ích trong tỉnh này còn nhiều, chỉ mới làm xong một việc nghĩa địa này chưa gọi là đã được. Sau khi tôi vào Kinh rồi, các ngài có

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!
Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cum). Bạn khắp cả thân-thể, rên-đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như chơi. Nên ai phải bệnh ấy, nên đến Bản hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ. Thuốc này đã cứu được vô số người. Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :
Giữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ-tỳ-vị, văn vân ; người ta thường mắc phải trong mùa nay.
Thứ đầu nguyên : 1$75 một lít-re, 0$90 một lít-re
viên : 0, 90 một lọ, dùng nửng được 12 ngày.
Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quán báo, nhớ lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được để chi tiền giấy quán khác.

Ở đâu không gửi tiền theo thì sở đi nguyên như vậy, phải trả nặng hơn.

Hội-đồng đã bàn lại bàn lại hai lần rồi mới quyết định như thế.

Đến 3 giờ chiều thì ông Tư-lý mới đến là ông hội-trưởng Lương-v-Tường khai hội-đồng ; ông trình bày một cách rất tường tận các công việc bàn trị-sự năm ngoái 35 thì-hành được 34 thôi. Đại hội-đồng lấy làm ngợi khen song có một điều đang tiếc là tỉnh hình tiền tài của hội không thấy đã động đến thì trừ ban trị-sự ra chắc không ai biết quỹ của hội đến ngày họp đại hội-đồng còn dư ra là bao nhiêu. Ông Tư-lý trình bày xong, kế đến các ông hội-viên ở các chánh lệp ra ở Thụy-lôi đọc một bài diễn-văn cảm ơn hội chánh đã hết lòng cổ võ cho nên ngày nay, chi nhánh Thụy-lôi mới thành lập. Ông Tá-lý Ng-đăng-Thịnh đọc biên bản của tiệc hội-đồng kiểm sát thì không có điều gì chiết lệch cả, đồ đạc của hội không thiếu thốn món nào cả mà đâu giữ gìn rất cẩn thận, duy về mục tiền lãi thời hội-đồng kiểm sát có chê không được minh bạch. Ông Ng-đăng-Thịnh có đỗ lời và nói rằng tuy những bọn lấy tiền không được rõ ràng, song chi tiêu món nào đã có bằng cớ cả. Ông Thịnh nói xong thì hội-đồng bàn đến mấy việc về rồi đâu phiếu bầu ban trị-sự mới. Những ông sau này được trúng cử

Tư lý : ông Ng-văn-Thành.
Tá-lý : ông Ng-đăng-Thịnh, ông Trần-v-Tôn.
Thư-ký : ông Cao-ngọc-Loan, ông Ng-văn-Bạ.
Thủ-quỹ : ông Vũ huy Xứng
Giám-trang : ông Ng-văn-Hàng.
Cố-vấn : ông Tiết-đăng-Hàng, ông Chẩn-Long, ông Đoàn-ngọc-Toản, ông Lương-v-Tường.

Ông Ng văn-Thành lấy lẽ bận nhiều việc từ không muốn nhận chức Tư-lý, ông thoái thác mãi, song hội-đồng cứ một mực ép lại phải nhận và ông tỏ lời cảm ơn đại hội đồng đã quá yêu mến ông mà phó thác công việc hội cho ông, ông lấy làm cảm động lắm.

Quá 5 giờ không còn điều gì bàn nữa, hội-đồng giải tán.

Chú Tàu hành hung. — Hồi 6 giờ chiều hôm 19 Mars khi tàu C. M. tới bến Hưng-yên đã bỏ neo rồi giấy nai lên sà-lan rồi, nhưng chưa bỏ cầu, có một thầy ký kia nhảy xuống tàu gặp một anh chiệc đương ở cửa tàu giờ ngay lối vũ phu đấm luôn mấy cái. Thầy ký kia quay lại thoi giã mấy thoi làm cho anh chiệc ngã rụi xuống mãi mới lớp ngóp dậy được, lại toan bành hung nữa thì một thầy cảnh sát gác tàu nhảy theo xuống giở luật pháp ra các bắt giữ chú mới chịu cúp đuôi lối đi.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Phát hỏa. — Tối thứ sáu 16 Mars hồi 6 giờ rưỡi có nhà kia ở gần gare lớn bị hỏa tai, lúc bấy giờ ngọn gió ồm thổi cũng khá to và các nhà lân cận cũng nhiều, nhưng may sao không liền lụy đến ai cả.

Sự phát hỏa đó, nghe đâu cũng bởi nấu ăn bất cẩn mà gây nên. Đề ở nhà tranh nhà lá, lại hàng dãy hàng chòm, mà mùa nắng nực sắp tới nơi đây, thật là nên cẩn phòng lắm vậy.

MỚI XUẤT BẢN :
MAI-NU'ƠNG LỆ-CỐT
(MANON LESCAUT)
Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
In bằng chữ mới, giấy tốt, dầy 290 trang
Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển 0.14
Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Hiệu GIU-ÍCH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà may nẫu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dầu CON GÀ VÀNG.
Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.
2086

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cao-bách của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài tự rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Beri, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payement en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-tiêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Tối thứ tư 21 Mars và thứ năm 22 Mars bản-hội cho thuê rạp để diễn vở **ĐOẠN-TRÀI-OAN** *là một bi-kịch rất thảm-trạng của ông Nguyễn-văn Tâm (tục M. Tâm) là người đã thao văn-chương, lại am hiểu các điệu ca nhạc. — Vở ấy ông Tâm đã soạn để diễn khánh-thành Quảng-nhã-nước-hội tại rạp hai Tây tỉnh Haiphong ngày 30 Septembre 1922 để ông có dịch toàn vở ra Pháp-văn (Le calice d'amertume) bản tại nhà in Trung-Bắc tân-văn. — Có mấy nhà tài-tử nay quyết đem tài-nghệ ra phô vào điệu hát chèo, rất thần tình.*

Hôm sau diễn tích « **NỢ BÌNH-KHANG** ».

Trong tích này ông Tâm cố bày các điệu hát hay nhất ở Trung, Nam, Bắc, hoặc hát đề các ngài nghiên-cứu giảm xem điệu hát nào hay hơn.

Hai hôm đều có các tay tài-tử đến giúp.

Đúng bảy giờ rưỡi thì khai diễn. Giá vé tính cả tiền. Xin liệt-quý quan bộ đến chăng kiên cho vở hát rất công phu.

Vì hai hôm ấy không phải bản-hội diễn, vậy xin các hội-viên nên có phiếu hội mang theo.

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẤT soạn

114 trang — giá . . . . . 0$30
Tiền cước, mỗi quyển . . 0 . 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 2030

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ kính này đeo vừng mặt giương xinh đẹp, chắt kim trong
Gọng vàng . . . . . 8$00 cả cước.
Gọng bạch kim. . . . 2 . 50 —
Mùi là Cam và đen.
Bán tại :
TONG-YUNE-TAI
49, Phố Hàng Ngang — HANOI
2049

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ
Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON
Giá mua đồng niên 8$00
Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người
Vậy người Bản-kỳ nên mua mà xem, lời lãi nói rất đề dàng lắm.

敷珀保愈必森陸堂春茲
Thuốc lở châu-phách-tán
Thuốc lở châu phách này, rất thơm, sạch mát, mà chống khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, lúa là phải lở sâu quảng sâu xương chi chăng nữa khoét, thiên lâm ấn tát, khỏi tuốt. Các chứng lở ngứa ngoài da, bất cứ khỏi cả, lợ nhỏ giá 0$30, lợ nhỏ giá 0$20, lợ nhỏ giá 0$10, mua luôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc sao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu nổi tiếng chế ra cả, mà tự bào-chế sẵn tinh hiệu đã nhiều năm nay mua buôn đã bán lẻ. Các nơi đã ấn-định số hàng bán như sau này : hiệu Hoa-Bình-Tu, 156, phố hàng Bông, đề bán bảo lá, 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hóa-Đường, 85, hàng Bông, nhà in Đông-Kinh Ấn-quán, 52, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp Ấn-quán, 42, phố Hà Nước-kiêm, hiệu Đông-Hưng-Viễn bán sao-lâu và hiệu Vinh-Hợp-Thành, hiệu Hạnh-Hóa-Đường bán bảo chế hàng Buồm, hiệu Yên-Xuân chùa Cầu nhà thờ, hiệu Giệp-Long, 12, phố Tiên-tsin, hiệu Vinh-Lợi-Vinh, 69, hàng Bồ, hiệu Quảng-Lợi, 33 và hiệu Bắc Hợp, 37, phố Chợ nhiều cũ, hiệu Vinh-Xương, 27, Hà-trung, hiệu Phương-Đình, 100 Cửa gỗ, hiệu Phạm-anh-Trung, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 37, hàng Bát-Sứ, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 61, và hiệu Hưng-Thông, 82 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 33, phố Khách Haiphong, hiệu Hoa-Bình-Đường, 167 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Tch, 35, hàng Nang Nam-định, hiệu Vạn-An phố Tiên thái tàu Tây bay, hiệu Đức-thượng phố Việt lợi tỉnh Việt-trì, hiệu Đức-Phương 100, phố Đông-thi Hải-dương, hiệu Phúc-Hưng bán tại hiệu Phúc-yên, hiệu Xuyên-Chi, số may áo tỉnh Vĩnh-yên, hiệu Sui-Cheong, 41, Wing lok Hong-kong. Gửi mới bổ trên có bán hộ rẻ thuốc thắp sao ngoài, và các thuốc của đàng khác nữa, còn công hiệu cả. Xin cứ quí-khách chiếu cố.
Bản-hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
65 bis, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn bạch

TAM-TỈNH Y-QUÁN
Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tỉnh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà
Đào-đình-Mai dit Kim-Dê
Cựu tri-huyện (Bến phố Đen)
HANOI
Distillerie du Nord
NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie
31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi
Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá-tu-viên
Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi lấy mà phải bỏ không dám dùng

vi, Hanoi. Mạch ly bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để quí-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; quí-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cưu mục, đau mắt màng mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu (Blennoragie) thì ai cũng biết, hễ điều-trị không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng là bệnh kén (prostate), nghĩa là nó sưng một cái hạch ở dưới bàng quang. Người bị lậu đã thành kén thì thường muốn đi đại tiểu tiện mà không đi được, hay mỏi đùi, đau lưng, đi cũng đau ngồi cũng khó mà nhất là khi ngồi xe thì lại khó hơn nữa. Khi đi đại tiện mà cố rặn thì ra một thứ phân loãng hơi vàng vàng xanh mà cũng có khi lại dính một tý máu. Sự đó là thường bởi muốn đi tiểu tiện quá hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng đến nỗi ốm yếu đi và mất sinh con đẻ cái nữa. Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là rẽ, ấy cũng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* nó làm cho khỏi mắc phải bệnh lậu kén, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lậu. Thuốc *Santal Monal* này làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có nhiều tinh chất riêng và rất bổ, lẫn vào nước tiểu để rửa bàng quang, như thế bệnh lậu tức thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi mới mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế tc đều có bán cả. 2056

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tiền rất rẻ, ... Mời các quí-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cảm ơn. 2094

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giản có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 367 2073

... nỗi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Vả đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo trương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tấn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lại và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu ; không còn thứ gì thay vào dầu gan cá thu được là thứ sắc thực sáng, nước thực trong.

Vì các lẽ đó, cho nên chúng tôi đã chế ra những thứ dầu cá viên thực là trong sạch chẳng khác gì những thứ dầu cá đựng chai vậy, nhưng có bọc ngoài để uống cho khỏi thấy mùi tanh. Như thế thì những người đau sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

Trước khi ăn cơm sáng và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0$90) chín hào, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tồn cho các phu trạm để nhận hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cá hạng đựng chai và hạng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$75) một chai lít, chín hào (0$90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính

PHARMACIE MONTÈS, 64, Rue Paul-Bert, Hanoi

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société F^se de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73 2008

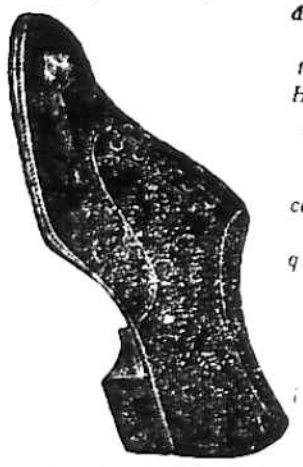

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điện (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng quí-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÔ-ĐA CŨ)

PHỐ TRƯỜNG-TIỀN, HANOI

CÓ BÁN NHIỀU RƯỢU BỔ :

Giá thật rẻ, mỗi chai . . . . 1$75

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quý độc-giả biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, nếu không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

« Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả »

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng đến đâu, đau cuống phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Vả, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mạng đến, làm cho phổi thêm mềm mại, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh hư phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa và hồ Hoàn-kiếm trông sang

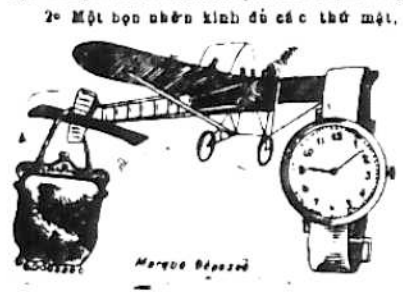
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街補行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhỡn kính đủ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mùi lá cây, vân vân. Lại có cả n bốn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quý xuân đến hạ mà đeo những nhỡn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ tọa chung, đồng hồ báo thức, đồng hồ chầm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đôn sứ, lọ sứ, bát sứ, bồ sứ để thủy-tiên hay là bầy cảnh cũng được và tứ bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Số 98

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các đọc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Đáng lẽ làm con nên theo lời thân-mẫu mới phải, nhưng nếu ta theo lời thân-mẫu thì tất bội phần nguy-hiểm cho ta. Bây giờ lòng ta bối-rối, không biết nghĩ sao, nhà ngươi nên vì ta trù-tính.

Phi-giao hoàng-hậu nói chưa dứt lời thì *Mã-thuận* lạy dập đầu mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! xin hoàng-hậu cứ vững lòng. Trong mấy năm nay hoàng hậu lên ngự ngôi trời, kẻ hạ-thần hết sức trung-thành, thân khuyển-mã này chỉ mong được báo đền đôi chút, mới đây bọn gian thần trừ đã gần hết, còn e có thế-lực họ *Hùng* nữa mà thôi. Kẻ hạ-thần vẫn tâu xin hoàng-hậu nên giết ngay đi mà hoàng-hậu không quyết. Nay quốc thái nói như thế, kẻ hạ-thần chỉ sợ trong ngoài giao-thông nhau mà gây nên biến-loạn thì thật là mộ cái tai vạ tầy trời.

Phi-giao hoàng-hậu thở dài mà than rằng :

— *Mã-thuận* ! nhà-ngươi há lại không biết rằng ta đây hiền ý quốc-thái đã lâu. Nếu vị quốc-thái dẫu sao cũng là đạo mẹ, khi nào còn dám định tội. Huống-chi ta đối với thái-hậu đã bỏ lễ thần-hôn, mà nay lại trị tội quốc-thái thì e rằng các bậc đế-vương từ xưa đến nay chưa có ai như thế vậy.

Mã-thuận tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng hậu ! cứ như kẻ hạ-thần thiển nghĩ thì ngày mai quốc-thái vào nam-nội, hoàng-hậu nên giáng chỉ rằng : « Thái-hậu bị bệnh đã lâu, mà thánh-thượng đang có mục-tật, hoàng-hậu thì bận triều chính, vậy quốc-thái nên ở luôn trong nam nội để sớm khuya làm bạn cùng thái-hậu cho vui. » Hoàng-hậu giáng chỉ như vậy, rồi truyền khóa chặt cửa cung lại, trong ngoài nghiêm cấm, không cho ai được ra vào, chỉ cho đưa các đồ thực-dụng vào mà thôi. Hiện nay thái-hậu bệnh nặng không dậy được, có khỏi thì chóng ra cũng độ nửa năm, còn làm chi nữa. Các nội-giám và cung-nữ ở nam nội, tháng trước đã giảm bớt một nửa, bây giờ chẳng qua chỉ độ gần một trăm người, còn lo-ngại nỗi gì ! Nếu để quốc-thái ở ngoài thì rất không tiện.

Phi-giao hoàng-hậu nghe nói, liền vui-mừng mà khen rằng :

— Kế ấy rất diệu ! kế ấy rất diệu ! Ta vẫn giữ được cái lễ kính thờ người trên, mà lại khiến cho trong ngoài không ai dám phao lời chỉ-nghị. Việc này nhà ngươi cần phải bí mật lắm mới được, kẻo hai quốc-cữu biết thì tất có sự chẳng hay.

Mã-thuận lạy tạ lui ra. Sáng hôm sau *Phi-giao* truyền nội-giám sắp xe-giá đưa *Mạnh-lệ quân* vào nam nội triều-kiến thái-hậu. *Mạnh-lệ quân* phụng mệnh theo nội-giám đi, đường đi khuất-khúc nhiều nơi, rồi vào đến nam-nội.

Cung-nữ vào tâu với thái-hậu, thái-hậu đang nằm ở trên long-sàng, kinh-ngạc mà hỏi rằng.

— Em dâu ta là *Mạnh-lệ-quân* đã đến đây à ! có thật thế không, hay là ta mơ-màng ở trong giấc mộng ?

Cung-nữ tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! thật thế, chứ không phải mộng.

Thái-hậu thở dài phán rằng :

— Các con mau mau cuốn cái mền mà đỡ ta ngồi dậy, rồi triệu *Mạnh-lệ quân* vào đây.

Mạnh-lệ quân vào tới nơi, thái-hậu truyền miễn lễ, cho ngồi ở bên cạnh long-sàng để nói chuyện. *Mạnh-lệ-quân* vội-vàng bước đến bên long-sàng thì thấy nét mặt thái-hậu rầu-rĩ, màu da nhờ-nhạt, không được hồng-hào như xưa.

Thái-hậu thấy *Mạnh-lệ-quân* đến gần, liền thò tay nắm lấy áo mà bảo rằng :

— *Mạnh-lệ-quân* em ơi ! em đấy có phải không ? thật hay là mộng ?

Thái-hậu vừa nói vừa nhìn đi nhìn lại thật kỹ, rồi hai hàng nước mắt chảy xuống dòng-dòng *Mạnh lệ quân* cũng khóc mà tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! Thần-thiếp là *Mạnh-lệ-quân* đã cam chịu tội mà vào triều kiến thái-hậu đấy, chứ không phải mộng. Thần-thiếp xin kính chúc thái-hậu quí thể an-khang, giang-sơn này trông cậy ở trong tay thái-hậu đó.

Thái hậu gạt nước mắt rồi xua tay mà bảo rằng :

— Em nói đến câu ấy, càng khiến cho ta hổ-thẹn. Ta nghĩ quanh nghĩ quẩn không biết oan-nghiệt từ đâu mà nên nỗi này. Hay là chỉ ta đi đánh giặc Phiên thuở xưa có giết hại nhiều người chăng, nhưng bây giờ ta một lòng cứu nước cứu nhà, nếu không giết hại, làm sao cho được. Còn như việc giết *Lưu khuê-bích* thì khi ấy ta cũng cố xin ân-xá, chứ có dám vì thù riêng mà hại ai đâu. Hàng ngày ta chỉ lo về sự nhà ta thịnh-mãn quá độ, cho nên vẫn phải tu nhân tích đức, và hết sức cần kiệm, để lưu phúc về sau. Ai ngờ con tạo cơ-cầu, mà nước-nhà bỗng xẩy nên tai-vạ. *Mạnh-lệ-quân* em ơi ! Cái tội lỗi ấy há những mình em, ta đây cũng dự một phần to vậy. Con gái em như giống hổ-lang thì con trai ta cũng chẳng khác chi đồn-khuyển. Thôi, thôi ! Nói càng hổ thẹn trăm chiều ; ngày ăn hai bữa, bó gối ngồi đây, ngoài ra chẳng biết việc chi-chi cả. *Hùng-hậu* thì gần một năm nay như ngây như dại, ta nhìn thấy lúc nào, lại càng như dao cắt trong lòng. Từ khi em trở về quê nhà thì ta đây chẳng thấy thân thuộc nào vào thăm cả. Vừa rồi lại có một việc rất lạ là nghiêm-cấm không cho *Gia tường* công-chúa vào cung. May còn tam-điệt *Triệu-lân* thỉnh-thoảng vào đây, nói cho biết gia-quyến *Hùng-vương* vẫn giam tại trong ngục. Lại nghe nói tin em (trỏ *Hoàng-phủ thiếu-hoa*) ta đi tìm thượng-hoàng, lòng ta mới hơi được yên. Ngày nay em tới đây ta lấy làm mừng lắm. Em nên nghĩ ơn triều đình mà khuyên bảo con *Phi-giao*, trước là bảo-toàn lấy giang-sơn *Nguyên-triều*, sau là bảo toàn cái danh-dự cho nhà *Hoàng-phủ* ta đó.

Thái hậu nói xong thì *Mạnh-lệ-quân* quì xuống, khóc mà tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! thái-hậu không biết rõ, Con *Phi giao* ngày nay không thể nào mà khuyên bảo được đâu.

Nói xong, liền đem những lời con *Phi-giao* nói hôm trước thuật hết cho thái-hậu nghe, và tâu rằng :

— Xem như thế thì khi nào nó chịu nghe lời khuyên-bảo, nó giết được thần-thiếp, có lẽ nó cũng chẳng tha.

Thái-hậu nghe xong, đầy ruột tím gan, không biết nói thế nào cho được. Hồi lâu, đầy bỏ mền ra, toan vùng đứng dậy, rồi nói :

— Ta quyết vào hữu-cung mà chém đôi nó ra !

Các cung-nữ vội vàng đỡ hai bên, nhưng thái-hậu lẩy-bẩy không đứng dậy được, lại đánh ngồi xuống đấy. Bỗng nghe báo có *Mã-thuận* phụng thánh-chỉ đến, truyền gọi *Mạnh* quốc-thái ra tiếp chiếu. *Mạnh-lệ-quân* bất-đắc-dĩ phải ra tiếp chiếu. *Mã-thuận* mở tờ chiếu ra tuyên đọc.

(*Còn nữa*)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — *Le Gérant :* NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1801 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 22 MARS 1923

Đỗ Võ Bội Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)